

Η γνωστή πεζογράφος Φιλομήλα Λαπατά έρχεται σήμερα στην Μυτιλήνη και μιλά στο «Ε»

«Ο Έλληνας όλων των εποχών λατρεύει τα σενάρια συνομωσίας

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
στον ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΣΚΟΡΔΑ

Το βιογραφικό σημείωμα της Φιλομήλας Λαπατά διαβάζουμε στη γενέτικη στην Αθήνα το 1952. Σπούδασε δημόσιες σχέσεις, μάλιστα γλώσσες και έχει ταξιδέψει πολλά. Ζει μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας. Έτει κυκλοφορίσει από τις εκδόσεις «Καστανώπωτ», τα μυθιστορήματα: «Οι κόρες του νερού», «Λασγύμα Christi», «Είς το ονόμα της μητρός», «Επικίνδυνες λέξεις», «Η ζητάλιτη των Αθηνών», «Η χήρα του Πειραιώ». Πρόσφατα από τις εκδόσεις «Ψυχογόνος», γνώμα το πρώτο μέρος μιας τριλογίας, το ιστορικό μυθιστόρημα «Η επταρχία», το οποίο και έχει αποκτήσει θετικότατες κριτικές.

Στο μυθιστόρημά αυτό, η συγγραφέας οικαγορεί το πρότερο της Αθήνας του 1800, με ολοκληρωμένους χαρακτήρες που διεβιβάζονται σε μια ρεαλιστική και συναρπαγούσια πλοκή, θίγοντας θέματα ανθρώπινων σχέσεων και υπαρξιακής αναζήτησης. Ανασυνθέτει, με ένα δικό της τρόπο, την απόσφαιρα μιας ολόκληρης εποχής της ιστορίας μας. Μιλάει για τη ζωή, τη μοίρα, τις επιλογές μας, τις σχέσεις, τη μνήμη ως κατάρα, το μίσος, την οργή, την υπέρβαση ορίων και τη λύτρωση.

Με αφορμή την ομηρινή εκδήλωση στο βιβλιόπολειο «Book & Art» παρουσία της ίδιας, είχαμε την παρακάτω συζήτηση.

Καταρύθισμα στο παρελθόν

Τι σας ώθησε να ασχοληθείτε με τα μελέτα και την έρευνα των ιστορίας των χώρας μας τους δύο τελευταίους αιώνες και τη να περιλαμβάνει τη φιλογία «Οι κόρες της Ελλάδας»;

«Τέοσέρα χρόνια νορίτερα. Ζόντας την κρίση της Ελλάδας από κοντά και βρισκόμενη σε περίοδο ενδοσκόπησης, αναρροτίθηκα πώς φτιάχνω με ως χώρα στο απορρόμητο σημείο. Για να κατανοήσω λοιπόν την παρόδα κατάστασης (το παρόν μου δηλαδή), έπρεπε να γιρίσω πιο

στο παρελθόν της χώρας μου, στο λεγόνενο «πρωταρχικό τραύμα», για να βρω τις ρίζες της καταστροφής. Βλέπετε, όπως δεν γνωρίζετε το παρελθόν του, δεν μπορεί να έχει παρόν, ούτε και να προγραμματίσει σωστά το μέλλον του. Εποιητικός, ως συγγραφέας ιστορικών μυθιστορημάτων, αποφάσισα να ασχοληθώ από τη φόρα με τα τελευταία διακόσια χρόνια που της ιστορία μας. Το μυθιστόρημα που έγραψα «Η επιστροφή» είναι το πρώτο αυτοτελές μέρος μιας μυθιστορημάτων, αποφάσισα να ασχοληθώ από τη φόρα τους επιβούλευονται, ίσως μουσικούς, το κακό τους ή θέλουν να εκμεταλλευτούν τη χώρα τους. Για να μην αναφέρω και τη λατρεία που έχουν προς τη σενάρια συνοφροσία! Αυτό το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της Ελλάνα, το βρίσκα σε όλες τις εποχές της ιστορίας μας».

Λογοτεχνία και ιστορία
Ποια είναι τα γνωρίσματα στην ενός καλού ιστορικού μυθιστορήματος;
«Κατάφερα ποιτική αναπάρτηση από την εποχής στην οποία άναψα την περίοδο 1843 με περίοδο 1880. Πρόκειται για μια ιστορική μυθιστορηματική σειρά από γυναικες Ελλήνιδες, μέσα από τη ζωή και τις περιπέτειες των οποίων δίνουν την «τοιχογραφία» των τελευταίων διακόσιων χρόνων της ιστορίας μας. Πολλά από τα πρόσωπα στην οποία αναφέρομαι, έχουν υπάρξει στο παρελθόν και έχουν σημαδεύσει με τις ζωές τους, την ιστορία και την ταυτότητα της Αθήνας».

Ερευνάντας την ιστορία της Ελλάδας του 19ου αιώνα, τι είναι αυτό που σας εντυπωσιάσει ιδιαίτερα;
«Με εντυπωσίασε το γεγονός ότι οι Έλληνες άλλων των εποχών (ακόμα και εκείνων που μακρινών), αρέσκονται να π-

τρόπος με τον οποίο γράφεται ένα μυθιστόρημα». **Ένα ιστορικό μυθιστόρημα αποτελεί και μια πλήρη ιστορία γύνως ή δεν πρέπει να έχουμε τέτοιες απαντήσεις από τη λογοτεχνία, μια και η ιστορία μπολίζεται με τη μνημονιαστική;**
«Πάντα αποτελεί πηγή ιστορικής γνώσης και αυτές πρέπει να είναι και οι απαντήσεις μιας γενικά από τη λογοτεχνία. Όχι πάντα από τη ιστορικά μυθιστορήματα. Η λογοτεχνία διευρύνει το νου, το ιδεώνει, σου δίνει τροφή για σκέψη, γνώση, γεννά συναισθήματα, βοηθάει στη διαλογήτει πάνω σε δικά του ζωή και στις δικές του επιλογές».

Προσωπικά γιατί αποφάσισε να ασχοληθεί με το απαντικό λογοτεχνικό είδος;

«Η αρχή έγινε με το πρώτο μυθιστόρημά μου «Οι κόρες του νερού» (εκδόσεις «Καστανώπωτ») στο οποίο αργούσαν την ιστορία της οικογένειας μου από το 1750 (Βράιλα, Γαλάτια, Κονσταντινούπολη, Βίεννη, Αμβέρσα) μέχρι και το 1913. Ήταν οι οικογενειακοί μας Αρχείο στα οποία μου, αλλά κρεατίστηκαν κάνω και μεγάλη ιστορική έρευνα για το πολιτισμικό καθεστώς των Ελλήνων εκείνων των πόλεων και περιοχών και να εποκεφύνως μέρος του οποίου αναφέρισα στο μυθιστόρημα. Με συνεπήρεια στο

ρικά έρευνα. Πάρα πληροφορίες και ανακάλυψμα στη συνέχεια, λεπτομερείες που δεν μαζίνιανται στο οποίο γίνεται το μάθημα της ιστορίας, είναι βαρετός (τουλάχιστον αυτό συνέβαινε στη διάκινη μου γενιά). Από εκεί και πέρα, η συνέχεια για μέρα πάντα μονόδρομος: Ιστορικό μυθιστόρημα; **Ανάκτησε στους συγγραφείς που αφίνουν το χειρόφραγμα στο σωρό τους για καρφί, το γράφουν και το ξαναγράφουν: ή δεωρετεί ότι τα βρήκα δεν πρέπει να πολυκαρπίζουν, γιατί κάνεται να βρίσκεται στην έμπνευση;**

«Προσοσπικά καρφίστηκα με τους Λατινοαμερικανούς. Κατώπιν με τους Αμερικανούς. Παράλληλα με τη συγγραφή κρεατίστηκε να διαβάνω βιβλιογραφία της κάθε εποχής με την οποία καταπανόρμουν τη συγκεκριμένη περίοδο. Γενικά διαβάζω πολλά. Δεν διανοίμαι τη ζωή μου δίχως ανάγνωση. **Υποστηρίζουν πολλοί, κυρία Λαπατά, ότι τα κάρφη μας διέρχεται μια πολυδιάστατη κρίση, που δεν είναι μόνο οικονομική αλλά και πολιτισμική κρίση ακόντια. Θα μέλει;**

«Αλλαγή νοοτροπίας...

Το γεγονός ότι έχετε τα-

δέδειπε πολλά, πόσο σας βούθησε στις λογοτεχνίες σας αναζτάσεις και στην ίδια τη συγγραφική σας δραστηρότητα; «Πάρα πολύ βοηθήθηκα. Πάντα τα ταξίδια ανοίγουν τους ορίζοντες μας και βοηθούν να κατανοήσουμε καλύτερα τον ίδιο μας τον εαυτό. Βλέπουμε και την πατέριδα μας με άλλα μάτια. Τα τρία πρότα μυθιστορήματα μου, «Οι κόρες του νερού», «Lastruma Christi» (Το δάκρυ του Χριστού) και το «Είς το ονόμα της πτώρας» («Καστανώπωτ»), αποτελούν την τριλογία της Διασποράς, αναφέρονται στους Έλληνες του εξωτερικού και βασίζονται σε προσωπικά μου ταξίδια. Ήταν απαραίτητη η ιστορική έρευνα επιτόπιου. Και αυτό έκανα».

Ποιοι συγγραφείς και ποια βιβλία σας επηρέασαν και σας καθηρίσαν σα αναγνώστρια και ως συγγραφέα;

«Από μικρή υπέρβαση ακόρετη αναγνώστρια. Στην ερημεία διάβασα πολύ όλα τους μεγάλους Έλληνες συγγραφείς του περασμένου αιώνα (Λουτέρη, Τερζάκη, Σαμαράκη, Καραγάνη, Αθανασάδη) και όχι μόνο, δεν θέλω να αδικήσω κανέναν. Κατώπιν πέρα από τους Ρώσους Μεγαλόντας και ταξιδεύοντας, ασχολήθηκα με τους Λατινοαμερικανούς. Κατώπιν με τους Αμερικανούς. Παράλληλα με τη συγγραφή κρεατίστηκε να διαβάνω βιβλιογραφία της κάθε εποχής με την οποία καταπανόρμουν τη συγκεκριμένη περίοδο. Γενικά διαβάζω πολλά. Δεν διανοίμαι τη ζωή μου δίχως ανάγνωση. **Υποστηρίζουν πολλοί, κυρία Λαπατά, ότι τα κάρφη μας διέρχεται μια πολυδιάστατη κρίση, που δεν είναι μόνο οικονομική αλλά και πολιτισμική κρίση ακόντια. Θα μέλει;**

«Η κρίση που βιώνουμε τα τελευταία χρόνια, είναι η κρίση του ανθρώπου με τον εαυτό του. Είναι περιοδότερη κρίση ασθενών διορθώσεων. Οι συγγραφές γενικά δεν μπαίνει σε καλού-